

RTU studiju kurss "Sociālais atbalsts speciālajā un iekļaujošajā izglītībā"**OL000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0371
Nosaukums	Sociālais atbalsts speciālajā un iekļaujošajā izglītībā
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Dina Bethere - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursa mērķis ir veidot studentu izpratni par daudzveidīgiem iekļaujošās un speciālās izglītības aspektiem pirmsskolā un skolā, nodrošināt sociālajiem darbiniekiem teorētiskās zināšanas un darbības prasmes efektīva sociālā atbalsta nodrošināšanai speciālās un iekļaujošās izglītības vidē, apgūstot spēju kompetenti, zinātniski pamatoti un profesionāli atbildīgi īstenot sociālpedagoģisko darbību speciālajā un iekļaujošajā izglītības vidē. Šajā nolūkā ir paredzēta zināšanu ieguve par speciālās un iekļaujošās izglītības attīstības tendencēm Latvijas un starptautiskā kontekstā, par bērnu un pusaudžu speciālo vajadzību izpaušmēm formālās un neformālās izglītības procesā. Studiju kursa programmā apgūstamās prasmes ir orientētas uz bērnu, pusaudžu socializācijas ierobežojumu risku izvērtēšanu, bērniem un pusaudžiem emocionāli un fiziski drošas vides veidošanu un uzturēšanu, prasmi sadarboties un konsultēt socializācijas un bērnu tiesību jautājumos bērnu un pusaudžu ar speciālajām vajadzībām ģimenes, vispārizglītojošo, ārpuskolas pedagoģisko un atbalsta personālu.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis: veidot studentu izpratni par daudzveidīgiem iekļaujošās un speciālās izglītības aspektiem pirmsskolā un skolā, nodrošināt sociālajiem darbiniekiem teorētiskās zināšanas un darbības prasmes efektīva sociālā atbalsta nodrošināšanai speciālās un iekļaujošās izglītības vidē. Studiju kursa uzdevumi: 1. Nodrošināt studentu izpratni par iekļaujošās vides veidošanas nosacījumiem un attīstības tendencēm, sociālo iekļaušanos un atbalsta sistēmas darbību. 2. Veidot studentu izpratni un attīstīt prasmes sistemātiski izziņāt izglītojamā individuālās attīstības, mācīšanās, personības, un sociālās izaugsmes vajadzības, kā arī grūtības mācību procesā. 3. Attīstīt studentu izpratni par sociālajam darbiniekam nepieciešamo kompetenci, strādājot ar bērniem ar speciālajām vajadzībām ārpus formālās izglītības, tostarp veidot prasmes darbam ar ģimenēm, kas audzina bērnus ar speciālajām vajadzībām. 4. Veicināt studentu prasmes profesionālās kompetences robežās izstrādāt priekšlikumus emocionāli un fiziski drošas vides izveidei, sadarbojoties ar pedagoģiskā un psiholoģiskā atbalsta speciālistiem.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Iekļaujošā, speciālā izglītība: pamatjēdzieni un attīstības tendences. Uzdevumi. Individuālais darbs: zinātniskās literatūras, aktuālo pētījumu un zinātniskās literatūras analīze. Darbs grupās: tēmas prezentācijas sagatavošana par izvēlētu speciālās un iekļaujošās izglītības nodrošināšanas aspektu. Izglītojamo speciālo izglītības vajadzību izpaušmes pirmsskolas un pamatizglītības posmā. Uzdevumi. Darbs grupās: izglītojamo darbības un uzvedības vērošana un sadarbība ar izglītojamiem izglītības iestādē. Sagatavošanās novērojumu rezultātu prezentēšanai. Drošas mācību vides veidošana bērniem ar speciālajām vajadzībām. Uzdevumi. Darbs grupās: vides izpēte izglītības iestādē, komunikācija ar atbalsta personāla speciālistiem, komunikācija ar izglītojamo vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem. Sagatavošanās novērojumu un vides izpētes rezultātu prezentēšanai. Iekļaujoša interešu un neformālā izglītība bērniem ar speciālajām vajadzībām. Uzdevumi. Individuālais darbs: interešu izglītības piedāvājuma izpēte izglītības iestādēs un neformālās izglītības piedāvājuma izpēte pašvaldības iestādēs. Darbs grupās: iekļaujošās interešu vai neformālās izglītības projekta vadlīniju izstrāde un sagatavošanās prezentācijai.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Atbalsts iekļaujošai izglītībai. (2014). D. Nīmanes red. Rīga: Latvijas Universitāte. 2. Darbs iekļaujošā klasē: rokasgrāmata skolotājiem. (2007). Rīga: Apeiron. 3. Francisco, M., Hartman, M., Wang. (2020). Inclusion and Special Education. Educational Sciences, 10(238), https://www.mdpi.com/2227-7102/10/9/238. 4. Galvenie principi kvalitātes veicināšanai iekļaujošā izglītībā: ieteikumi praksei. (2011). Odense : Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra. 5. LR Saeima. (2020). Iekļaujošā izglītība bērniem ar speciālām vajadzībām Latvijā. https://www.saeima.lv/petijumi/ieklausos_izglitiba_berniem_spec_vajadzibam_Latvija.pdf 6. Pusaudžu fiziskā, emocionālā un sociālā līdzsvara attīstība iekļaujošajā izglītībā (2017). Red. Bethere, D., Rēzekne: Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija. 7. MK noteikumi Nr. 556. (2019). Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām. https://likumi.lv/ta/id/310939-prasibas-visparejas-izglitibas-iestadem-lai-to-istenotajas-izglitibas-programmas-uzņemtu-izglitajos-ar-specialam-vajadzibam. 8. UNESCO. (2020). Inclusion and education: all menas all. https://en.unesco.org/gem-report/report/2020/inclusion. Papildu /Additional: 1. reasons why classrooms need diversity education. (2018). https://www.theedadvocate.org/4-reasons-classrooms-need-diversity-education/. 2. Haug, P. (2017). Understanding inclusive education: ideals and reality. Scandinavian Journal of Disability Research, 19(3), 206–217 3. Hasan, M., Halder U. K., & Debnath, D. (2018). Inclusive Education and Education for All. International Journal of Research and Analytical Reviews, 5(3), 605-608. 4. LU. (2017). Pētījums par bērniem ar speciālām vajadzībām sniedzamo atbalsta pakalpojumu izmaksu modeli iekļaujošās izglītības īstenošanas kontekstā. https://www.izm.gov.lv/en/media/5278/download 5. UNESCO. (2015). Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action - Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all. Retrieved from: https://www.skillsforemployment.org/KSP/en/Details/?dn=WCMSTEST4_170873 Citi informācijas avoti / Other sources of information: 1. International Journal of Inclusive Education. 2. Journal of Research in Special Educational Needs.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Nav īpašu prasību.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Iekļaujošā, speciālā izglītība: pamatjēdzieni un attīstības tendences. Iekļaujošās izglītības hierarhija: iekļaujošā izglītība, integrācija, segregācija, izolācija. Iekļaujošā izglītība makro, mezo, mikro līmeņos. Speciālās izglītības mērķi un uzdevumi. Galveno iekļaujošās izglītības šķēršļi identificēšana. Speciālās un iekļaujošās izglītības normatīvā bāze.	8	12	4	16
Izglītojamo speciālo izglītības vajadzību izpausmes pirmsskolas un pamatzglītības posmā. Speciālo vajadzību definīcijas un klasifikācija, tipoloģiskās un individuālās pazīmes.	8	16	4	18
Drošas mācību vides veidošana bērniem ar speciālajām vajadzībām. Izglītības procesa nodrošinājums speciālajās un vispārīgizglītojošajās mācību iestādēs. Atbalsta komandas speciālistu profesionālās funkcijas. Mācību vides pielāgošana atbilstoši attīstības traucējuma tipam, bērna attīstības īpatnībām un vajadzībām. Sadarbības veidošana ar ģimenēm, kas audzina bērnus ar speciālajām.	8	12	4	18
Iekļaujošās interešu un neformālā izglītība bērniem ar speciālajām vajadzībām. Neformālās un interešu izglītības nozīme bērnu ar speciālajām vajadzībām socializācijas procesā. Sociālās vides resursu izmantošana interešu izglītības plānošanā un nodrošināšanā.	8	12	4	16
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zina un izprot speciālās un iekļaujošās izglītības attīstības tendencēm Latvijā un ārvalstīs. Zina un izprot par bērnu un pusaudžu speciālo vajadzību izpausmēm formālās un neformālās izglītības procesā.	Metodes. Testi – daudzizvēļu, atvērto un situāciju analīzes jautājumi par attīstības tendencēm Latvijā un ārvalstīs. Refleksijas darbi – analizēt/salīdzināt speciālās izglītības sistēmu dažādās valstīs un tās attīstību. Diskusijas un debates – apspriest iekļaujošās izglītības priekšrocības, izaicinājumus un risinājumus. Gadījumu analīze – analizēt reālus vai hipotētiskus gadījumus par bērniem ar SV izglītības vidē. Praktiskie uzdevumi – plāna izstrāde individuālam atbalsta mehānismam bērnam ar SV. Vērtēšanas kritēriji: teorētisko zināšanu apjoms, praktisko zināšanu pielietojums, izpratne par likumdošanu un normatīvo regulējumu, analītiskās spējas, empātija un ētiskā izpratne, komunikācijas un sadarbības prasmes, inovāciju un metožu pielietojums. * Praktisko darbu rezultāti semestra laikā. * Patstāvīgo darbu vērtējumi.

Prot identificēt un izvērtēt bērnu, pusaudžu socializācijas ierobežojumu riskus un plānot piemērotas socializācijas procesa risku novērtēšanas metodes. Prot veidot un uzturēt iekļaujošu, bērniem un pusaudžiem emocionāli un fiziski drošu vidi. Prot sadarboties un konsultēt socializācijas un bērnu tiesību jautājumos bērnu un pusaudžu ar speciālajām vajadzībām ģimenes, vispārizglītojošo, ārpusskolas pedagogisko un atbalsta personālu.	Metodes. Gadījumu analīze – identificēt socializācijas riskus, izvēlēties atbilstošas novērtēšanas metodes. Individuālo plānu izstrāde – izstrādāt socializācijas risku novērtēšanas un mazināšanas plānu. Video analīze – analizēt videoklipi ar dažādām izglītības vidēm, sniegt vērtējums par drošības un iekļaušanas aspektiem. Refleksijas – izvērtēt savu praksi un tās atbilstību iekļaujošās izglītības principiem. Situāciju modelēšana – modelēt konsultāciju vai sadarbības situāciju ar vecākiem, pedagogiem un atbalsta speciālistiem. Diskusijas un pieredzes apmaiņa – argumentēti viedokļi un risinājumi dažādām sadarbības situācijām. Novērtēšanas kritēriji: socializācijas risku identificēšanas un novērtēšanas precizitāte, piemērotu stratēģiju un metožu izvēle, spēja uzturēt drošu un iekļaujošu vidi, empātija un komunikācijas prasmes, spēja argumentēt savas izvēles, sadarbības efektivitāte. * Praktisko darbu rezultāti semestra laikā. * Patstāvīgo darbu vērtējumi.
Spēj kompetenti, zinātniski pamatoti un profesionāli atbildīgi īstenot sociālpedagoģisko darbību speciālajā un iekļaujošajā izglītības vidē.	Metodes. Gadījumu analīze un risinājumu izstrāde – identificēt problēmu, analizēt situāciju un izstrādāt zinātniski pamatotu un efektīvu risinājumu. Profesionālās refleksijas un pašnovērtējums - analizēt savu profesionālo darbību, norādot uz stiprajām pusēm un attīstības iespējām. Ekspertu intervijas un profesionālās diskusijas - spēja argumentēt un pamatot savas pieejas un metodes. Dokumentācijas analīze - novērtēt dokumentācijas precizitāti, atbilstību normatīvajiem aktiem un zinātniski pamatotu metožu izmantošanu. Novērtēšanas kritēriji: teorētisko zināšanu pielietojums praksē, situāciju analīze un risinājumu izstrāde, ētiskā un profesionālā atbildība, sadarbības prasmes, inovatīvu metožu un pieeju izmantošana, atgriezeniskā saite un pašattīstība. * Praktisko darbu rezultāti semestra laikā. * Patstāvīgo darbu vērtējumi.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Praktisko darbu rezultāti semestra laikā	15
Patstāvīgo darbu vērtējumi (10% +25% + 25% + 25%)	85
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	